

Kovojant su klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimu, naujuoju teisės aktu įmonės įpareigojamos užtikrinti, kad ES parduodamų produktų gamybai nebuvo naikinami ar alinami miškai

Draudimai nebus taikomi nė vienai šaliai ar prekei, tačiau įmonėms bus leidžiama parduoti gaminius ES tik jei produkto tiekėjas pateiks deramo patikrinimo pareiškimą. Šiuo pareiškimu tiekėjas patvirtins, kad dėl gaminio nebuvo naikinami ar alinami miškai, įskaitant neliestus miškus, po 2020 m. gruodžio 31 d.

Kaip reikalavo Europos Parlamentas, įmonės turės patikrinti, ar šie produktai atitinka šalies gamintojos teisės aktus, įskaitant dėl žmogaus teisių ir senųjų vietos gyventojų teisių.

Naujasis teisės aktas taikomas galvijams, kakavai, palmių aliejui, sojoms, medienai bei prekėms ir produktams, kurių gamybai jie naudojami, įskaitant odą, šokoladą ir baldus bei gyvūnų pašarą. Per derybas EP nariams pavyko šį sąrašą papildyti kaučiuku, medžio anglimis, leidiniams skirtu popieriumi ir įvairiais palmių aliejaus dariniais.

Komisija per 18 mėnesių nuo reglamento įsigaliojimo dienos atliks vertinimą, pagal kurį šalims ar jų regionams priskirs rizikos klasę. Pagal šalies rizikos lygį bus tikrinami 9 proc. (didelės rizikos šalyse), 3 proc. (standartinės rizikos šalyse) ir 1 proc. (mažos rizikos šalyse) tiekėjų.

ES institucijos turės galimybę susipažinti su aktualia įmonių pateikta informacija, tokia kaip geografinės vietos koordinatės. O siekiant nustatyti produktų gamybos vietą, bus naudojamos palydovinio stebėjimo priemonės ir taikoma DNR analizė. Numatomos proporcingos ir atgrasančios sankcijos už reikalavimų nesilaikymą. Didžiausia bauda bus ne mažesnė kaip 4 proc. veiklos vykdytojo ar prekybininko metinės apyvartos ES.

Naujasis teisės aktas priimtas 552 nariams balsavus už, 44 – prieš ir 43 nariams susilaikius.

Po balsavimo pranešėjas Christophe Hansen (Europos liaudies partija, Švedija) sakė: „Iki šiol mūsų prekybos centrų lentynose daug gaminių, dėl kurių deginami atogrąžų miškai ir naikinamos ekosistemos, o vietos gyventojai netenka savo pragyvenimo šaltinių. Naujasis teisės aktas ne tik svarbi kovos su klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimu priemonė, jis taip pat padės įveikti susidariusią situaciją, kai negalime plėtoti prekybos santykių su šalimis, turinčiomis tokias pačias aplinkosaugos vertybes ir tikslus.“

Dokumentą dar turi oficialiai patvirtinti ES Taryba. Tuomet jis bus paskelbtas Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir įsigalios po 20 dienų.

JT maisto ir žemės ūkio organizacijos [skaičiavimais](#), 1990–2020 m. 420 mln. hektarų miškų – už pačią ES didesnis plotas – buvo paversti žemės ūkio naudmenomis. [ES tenka atsakomybė už 10 proc. sunaikinamų pasaulio miškų](#). Dėl palmių aliejaus ir sojos netenkama daugiau nei [dveju trečdalių miškų](#).

2020 m. spalį Parlamentą pasinaudojo [Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo](#) įtvirtinta EP teise paraginti Komisiją [pasiūlyti teisės aktą](#), kuris padėtų sustabdyti Europos Sąjungos skatinamą miškų naikinimą. 2022 m. gruodžio 6 d. dėl naujojo teisės akto buvo pasiektas [susitarimas su ES šalimis](#).

Šis teisės aktas yra kartu Europos Parlamento atsakas į [Konferencijos dėl Europos ateities išvadas](#), kuriose piliečiai paragino ES užtikrinti atsakingą miškų valdymą ir apsaugoti biologinę įvairovę.

